

ULUSAL RİSK DEĞERLENDİRMESİ (Özet)

KARA PARANIN AKLANMASI VE TERÖRİZMİN
FİNANSMANI İLE MÜCADELE

01 TEMMUZ 2025

İçindekiler

Giriş	2
1.Kara Para Aklama Risklerinin Değerlendirilmesi.....	3
1.1. Yüksek KA Riskleri.....	3
1.2. Orta Yüksek Düzey KA Riskleri	4
1.3. Orta Düzey KA Riskleri	5
1.4. Orta-Düşük Düzey KA Riskleri	5
2. TF Risklerinin Değerlendirilmesi.....	6
2.1. Yüksek Düzey TF Riskleri	6
2.2. Orta – Düşük Düzey TF Riskleri	7
3.Sektörel Kırılganlıkların Değerlendirilmesi.....	9
3.1. Finansal Kurumların Risk Analizinde Kullanılan Yöntemler ve Yaklaşımlar.....	9
3.2. Finansal Olmayan Kurumların Risk Analizinde Kullanılan Yöntemler ve Yaklaşımlar	9
3.3. Sektörel Kırılganlık Analizi Sonuçlarının Yorumlanması	10
3.3.1. Yüksek Riskli Sektörler	11
3.3.2. Orta-Yüksek Riskli Sektörler	12
3.3.3. Orta Riskli Sektörler	13
3.3.4. Orta-Düşük Riskli Sektörler.....	14
3.3.5. Düşük Riskli Sektörler	15
4. Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlar ile İlgili Riskler	16
4.1. Dernekler	16
4.2. Vakıflar	16
Sonuç	17

Giriş

Mali Eylem Görev Gücü (FATF) tarafından 2012 yılında güncellenerek etkililik kriterleri ile güçlendirilen küresel kara paranın aklanması (KA) ve terörizmin finansmanı (TF) ile mücadele standartları arasında yer alan 1 no'lu teknik uyum ve 1 no'lu etkililik kriterleri, ülkelerin KA/TF risklerini belirlemelerini, bu riskleri analiz ederek anlamalarını, değerlendirmelerini ve söz konusu risklere karşı tedbir almalarını konu edinmektedir. Bu sürecin sonunda ülkelerin Ulusal Risk Değerlendirmesi (URD) çalışmalarını tamamlamaları ve bu değerlendirmenin ülkenin KA/TF ile mücadele politika ve uygulamalarına ışık tutması amaçlanmaktadır. İlgili FATF kriterleri aynı zamanda dinamik bir özellik taşıyan risklerin tam olarak ve doğru bir şekilde değerlendirilebilmesi için URD'nin güncel tutulmasına önem vermekte; bu hususu FATF metodolojisinde ayrı bir kriter olarak belirlemektedir. Bunun yanında, bu amaçla merkezi bir otoritenin belirlenmesi de şart koşulmaktadır.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi madde 231/1 (a) uyarınca suç gelirlerinin aklanması ve terörizmin finansmanının önlenmesi amacıyla plan, program, politika, strateji hazırlama ve geliştirme süreçlerine katkıda bulunmak, kurum ve kuruluşlar arasında ulusal düzeyde risk değerlendirme çalışmaları da dâhil olmak üzere koordinasyonu sağlamak MASAK'ın görev ve yetkileri arasında yer almaktadır. Bu husus aynı zamanda 2021/16 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi çerçevesinde uygulamaya konulan *Türkiye'de Suç Gelirlerinin Aklanması ve Terörizmin Finansmanı ile Mücadele ve Müsadere Uygulamalarında Etkinliğin Artırılması Strateji Belgesi 2021-2025* (Ulusal Strateji Belgesi) kapsamında da ele alınmıştır. Ulusal Strateji Belgesinde yer alan 2 no'lu Stratejik Amaç, Ulusal Risk Değerlendirmesinin, bu belge uyarınca ihdas edilen Tehdit ve Kırılganlık Çalışma Grupları marifetiyle güncellenmesidir. Bu hususta koordinasyonun sağlanması için Genelge kapsamında MASAK Başkanlığına görev verilmiştir.

URD raporu, söz konusu çalışma grupları tarafından hazırlanan ve süreç içerisinde güncellenen bir metodoloji ekseninde hazırlanmıştır. KA/TF risklerinin analizi kapsamında belirlenen KA/TF tehdit ve kırılganlıklarına ilişkin sayısal yöntemler de kullanılarak analiz çalışmaları yapılmıştır. Büyük oranda 2021-2024 dönemi verileri dikkate alınarak hazırlanan URD Raporu; 21 ve 22 Mayıs 2025 tarihli Tehdit ve Kırılganlık Çalışma Grubu toplantılarının ardından son halini almış; 27 Haziran 2025 tarihinde Hazine ve Maliye Bakanlık Makamı tarafından onaylanmıştır.

1.Kara Para Aklama Risklerinin Değerlendirilmesi

KA risklerinin analizi kapsamında öncelikle aklama tehdidi olarak değerlendirilen belirgin öncül suçlar (ilk 10 suç grubu) belirlenmiş, bu suçların görülme sıklığı değerlendirilmiş, bahse konu suçların KA suçunun öncül suçu olarak etki gösterme durumları ortaya konulmuş, elde edilen sonuçlar; her bir suça özgülenen kırılabilirlik analizi bulguları ile eşleştirilmiş; bu yolla önce doğal KA riskleri hesaplanmıştır. Müteakiben, yatıştırıcı tedbir olarak nitelendirilen önlemlerin getirdiği pozitif etki değerlendirilerek artık risk değerlerine ulaşılmış ve KA riskleri bu sayede sayısallaştırılmış ve gruplandırılmıştır. Bu çerçevede toplam 40 kritere/senaryoya ilişkin bulunan gözlemler değerlendirilerek KA risk analizi sonuçlarına ulaşılmıştır.

KA Risk Analizi sonuçları Tablo 1’de özetlenmektedir.

Tablo 1: KA Risk Puanları

No	KA Tehditleri	Risk Düzeyi
1	Dolandırıcılık Suçları	Y
2	Yasa Dışı Bahis ve Kumar	O-Y
3	Uyuşturucu Ticareti	O-Y
4	Hırsızlık ve Yağma	O-Y
5	Gümrük Kaçakçılığı	O
6	Sahtecilik Suçları	O
7	Yolsuzluk Suçları	O
8	Vergi Kaçakçılığı	O
9	Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti	O
10	Tefecilik	O-D

Açıklamalar: Y: Yüksek, O: Orta, D: Düşük

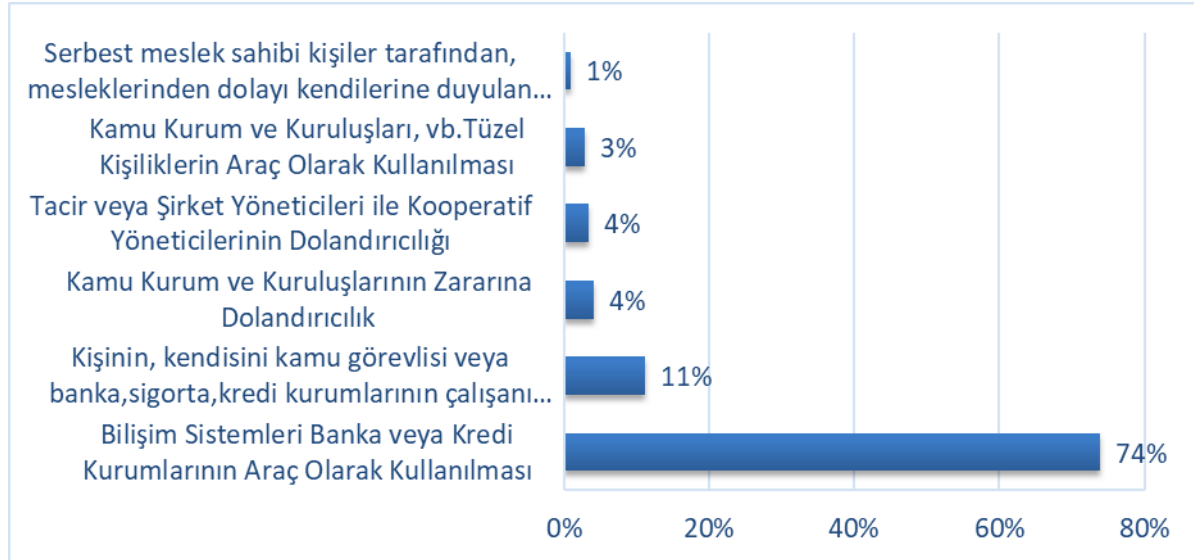
Söz konusu KA risk unsurlarına ilişkin özet değerlendirmelere aşağıda yer verilmektedir.

1.1. Yüksek KA Riskleri

Dolandırıcılık Suçu, fiili aklama soruşturmalarında ve bu suçtan verilen mahkûmiyet kararlarında en fazla öne çıkan suç grubudur. Özellikle TCK md.158’de düzenlenen “nitelikli dolandırıcılık” suçlarının aklama işlemlerine tabi tutulmaya daha elverişli olduğu görülmüştür. Covid-19 pandemisini izleyen süreçte tüm dünyada olduğu üzere ülkemizde de aklamanın öncül suçu olarak dolandırıcılık suçlarının belirgin bir payı olduğu gözlemlenmiştir. Bunun yanı sıra teknolojik gelişmeler ile birlikte farklı dolandırıcılık türlerinin ortaya çıktığı anlaşılmakta, dolandırıcılık gelirlerinin aklanmasında da bilişim sistemleri ile banka ve kredi kurumlarının araç olarak kullanıldığı, kripto varlık işlemlerinin suistimal edildiği dolandırıcılık vakaları dikkat çekmektedir.

Bu suçun aklama vakalarında görülme sıklığının da önceki URD dönemi ile kıyaslandığında artış eğiliminde olduğu, ancak dolandırıcılık gelirlerinin aklanması ile mücadelede risk ile tutarlı şekilde uygulanan kurumsal tedbirler sayesinde riskin etkilerinin hafifletildiği anlaşılmaktadır. Ulusal Strateji Belgesi uyarınca yürütülen koordineli çalışmalar ile birlikte öncül suçu dolandırıcılık olan aklama faaliyetlerinin soruşturulmasında ve kovuşturulmasında da başarılı sonuçlar elde edilmektedir.

Şekil 1: TCK Md. 158 Çerçevesinde Sık Görülen Nitelikli Dolandırıcılık Türleri (2021-2024)

1.2. Orta Yüksek Düzey KA Riskleri

Yasa Dışı Bahis ve Kumar Suçları (kumar oynamak için yer ve imkân sağlamak) da ülkemizde ciddi boyutta yasa dışı gelire kaynak teşkil eden suçlar arasında yer almaktadır. Bu suç grubuna ilişkin faaliyetlerin büyük bölümü internet üzerinden erişim sağlanan ve yasal olmayan bahis/kumar siteleri üzerinden gerçekleştirilmektedir. Buradan elde edilen gelirlerin aklanmasında üçüncü kişilerin hesapları kullanılabilmekte, son dönemde sanal POS işlemlerinin de aklama amacıyla suistimal edilebildiği anlaşılmaktadır.

Uyuşturucu İmal ve Ticareti Suçları, örgütler için yüksek yasa dışı gelire kaynak teşkil eden suçlardır. Bunun yanı sıra, bu suçtan elde edilen gelirler terör örgütlerinin de önemli finansman kaynakları arasında yer almaktadır. Türkiye, gerek Asya’da üretilen ve Avrupa’ya transfer edilen eroin, afyon türevleri ve metamfetamin gibi ürünlerin kaçakçılığı bağlamında son derece önemli bir güzergâh olan “Balkan Rotası” üzerindeki konumu uyarınca, gerek ise Avrupa’da üretilen ve Asya’ya sevkiyatı yapılan sentetik uyuşturucu ve bu maddelerin üretiminde kullanılan kimyasalların kaçakçılığı bağlamında transit ve hedef ülke konumundadır. Son dönemde bankacılık ve kripto varlık işlemleri yolu ile aklama eğiliminde bir artış gözlemlenmekle birlikte, geleneksel olarak gayrimenkul alım faaliyetleri de bu suçtan elde edilen gelirlerin aklanmasında kullanılabilmektedir.

Hırsızlık ve Yağma Suçları ise özellikle hırsızlık suçlarının malvarlığına karşı ülkemizde en fazla işlenen suç grubu olması nedeniyle öne çıkmaktadır. Buna karşın bu suçlar, dolandırıcılık suçları ile kıyaslandığında ülkemizde büyük ölçüde bireysel veya az sayıda fail marifetiyle işlenmektedir. Son yıllarda, ihtisas mahkemelerinin kurulmasının da etkisi ile öncül suçu hırsızlık ve yağma olan aklama suçu dosyalarında artış olduğu anlaşılmakta, daha çok

geleneksel yöntemler çerçevesinde, dönüştürme veya gizleme amaçlı varlık edinimi yolu ile aklama faaliyetinin gerçekleştiği gözlemlenmektedir.

1.3. Orta Düzey KA Riskleri

Gümrük Kaçakçılığı Suçları, Türkiye’de örgütlü olarak işlenen ve büyük montanlı gelirlere kaynaklık eden suçlar arasında yer almaktadır. Gerek Asya ile Avrupa arasında köprü niteliğinde bulunan jeo-stratejik coğrafi konumumuz gerekse sınırlarımızın topografik özellikleri (kontrolü zor olan dağlık koşullar vs.) ülkemizin kaçakçılar tarafından özellikle transit ülke olarak kullanılmak istenilmesine yol açmaktadır. Kaçakçılık eylemleri, aynı zamanda başta PKK/KCK-PYD/YPG ve DEAŞ unsurları olmak üzere terörizmin finansmanına da kaynak teşkil edebilmektedir.

Sahtecilik Suçları; TCK’da ikinci kitap, üçüncü kısım, dördüncü bölüm altında Kamu Güvenliğine Karşı Suçlar başlığı altında düzenlenmektedir. Sahtecilik suçlarının çoğunlukla dolandırıcılık, vergi kaçakçılığı gibi başka suçların geçitli suçu olabilmektedir. Özellikle sahte belge kullanımı suç geliri elde etmek açısından öne çıkan bir yöntem olabilmektedir.

Yolsuzluk Suçları, kamu gücünün kişisel menfaat temini amacıyla kötüye kullanılması olarak tanımlanmakta, kamu kaynaklarının amaç dışı kullanılmasına ve kamu zararının ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Yolsuzluğun özel sektörde de gözlemlenebileceği değerlendirilmektedir. Bu bağlamda 5237 sayılı TCK’da düzenlenen İhaleye Fesat Karıştırmak (Madde 235), Edimin İfasına Fesat Karıştırmak (Madde 236), Zimmet (Madde 247), İrtikâp (Madde 250), Rüşvet (Madde 252), Yabancı Rüşvet (252/9) Nüfuz Ticareti (Madde 255) ve Görevi Kötüye Kullanma (Madde 257)’; 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzlukla Mücadele Kanunu (Madde 13)’nda düzenlenen Haksız Mal Edinme suçu ve 5411 Sayılı Bankacılık Kanunu (Madde 160)’nda düzenlenen Zimmet suçları ile özel sektör yolsuzluğu olarak değerlendirilen Güveni Kötüye Kullanma Suçu (Madde 155) bu Rapor kapsamında yolsuzluk suçu olarak değerlendirilmiştir.

Vergi Kaçakçılığı, Vergi Usul Kanunu md.359 çerçevesinde tutulması, saklanması ve ibrazı zorunlu defterlerde hile yapmak, bunları gizlemek, tahrif etmek, muhteviyatı itibariyle yanıltıcı belge kullanmak, bu belge, kayıt ve defterleri yok etmek, sahte belge düzenlemek, faturaları yetkisiz kişilere bastırmak ve kullanmak ile ödeme kaydedici cihazlara müdahale etmek suretiyle işlenmektedir. Vergi suçları çerçevesinde ödenmesi gereken vergi borçlarının hiç ödenmemesi veya kısmen ödenmesi sonucunda malvarlığında meydana gelen artış suç gelirini oluşturmaktadır.

Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti Suçları kapsamında, Ülkemizin coğrafi ve stratejik konumu, gelişmekte olan dinamik bir ekonomiye sahip olması göçmen kaçakçılığı açısından ülkemizi hem transit hem de hedef ülke konumuna getirmiştir. Ayrıca uluslararası suç şebekeleri tarafından ülkemizde çoğunlukla zorla fuhuş yaptırma, çalıştırma, dilendirme, organ ve doku ticareti ile bağlantılı şekilde insan ticareti suçunun da işlendiği görülmektedir.

1.4. Orta-Düşük Düzey KA Riskleri

Tefecilik, kazanç elde etmek amacıyla başkasına ödünç para verilmesidir. Borç verilen mağdurlardan menkul veya gayrimenkul olarak yüksek değerde ipotek alınmakta ve mağdurlar senet karşılığında, borç alınan değer üzerine fahiş oranda faiz uygulanarak yükümlülük altına sokulmaktadır. Son yıllarda tefecilik suçlarının işlenmesinde görece bir azalma eğilimi olduğu anlaşılmıştır. Bu nedenle etki düzeyi orta düşük kategorisinde yer almıştır.

2. TF Risklerinin Değerlendirilmesi

TF risklerinin analizi kapsamında öncelikle terörizm tehdidi olarak değerlendirilen örgütler belirlenmiş, bu örgütlerin faaliyetleri değerlendirilmiş, bahse konu örgütlerin TF suçu kapsamında etki gösterme durumları ortaya konulmuş, elde edilen sonuçlar, terör örgütlerine özgülenen kırılabilirlik analizi bulguları ile eşleştirilmiş; bu yolla önce doğal TF riskleri hesaplanmıştır. Müteakiben, yatıştırıcı tedbir olarak nitelendirilen önlemlerin getirdiği pozitif etki değerlendirilerek artık risk değerlerine ulaşılmış ve TF riskleri bu sayede sayısallaştırılmış ve gruplandırılmıştır. Bu çerçevede toplam 40 kritere/senaryoya ilişkin bulunan gözlemler değerlendirilerek TF risk analizi sonuçlarına ulaşılmıştır.

TF Risk Analizi sonuçları aşağıdaki tabloda özetlenmektedir.

Tablo 2: TF Risk Analizi Sonuçları

Sıra No	TF Tehditleri	Risk Düzeyi
1	Fetullahçı Terör Örgütü	Y
2	PKK/KCK-PYD/YPG	Y
3	Dini İstismar Eden Terör Örgütleri	Y
4	Sol Terör Örgütleri	O-D

Açıklamalar: Y: Yüksek, O: Orta, D: Düşük

Bu doğrultuda TF riski en yüksek olan örgüt “Fetullahçı Terör Örgütü (FETÖ)” olarak belirlenmiş; PKK ve fraksiyonları ile BMGK tarafından da listelenen dini istismar eden terör örgütleri de az bir farkla FETÖ takip etmiş; analiz sonuçları çerçevesinde yine yüksek riskli olarak kabul edilmişlerdir. Sol terör örgütleri ise, daha az adli ve idari süreçlere konu olmaları nedeniyle orta risk (orta-düşük) risk sınıfında değerlendirilmiştir.

Söz konusu TF risk unsurlarına ilişkin özet değerlendirmelere aşağıda yer verilmektedir.

2.1. Yüksek Düzey TF Riskleri

FETÖ; kuruluş yıllarından itibaren toplumun dini duygularını suistimal ederek ‘Himmet’ adı altında topladığı finans ile yurt içi/yurt dışında faaliyete geçirdiği eğitim müesseseleri üzerinden, yasa dışı amaç ve ilkeleri doğrultusunda yetiştirdiği öğrencilerini, elde ettiği finans ve siyasi gücünü, örgütsel menfaat ve ideolojisi çerçevesinde kullanarak, Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin tüm anayasal kurumlarını ele geçirmek amacıyla olan bir terör örgütüdür. Örgüt, bu hain amaçlarını gerçekleştirmek için, devlet içerisinde oluşturduğu gizli yapılanma vasıtasıyla 15.07.2016 tarihinde bir darbe girişiminde bulunmuştur. Bu saldırı, Türkiye Cumhuriyeti tarihindeki en büyük terör saldırısı olarak değerlendirilmektedir.

Örgüte karşı yürütülen sistemli mücadele sonrası yurt içindeki gücünü önemli ölçüde kaybetmiş olsa da özellikle yurt dışında bulunan ve yurtiçinde bulunan deşifre olmamış üyeleri vasıtasıyla ülkemiz için önemli bir tehdit olmayı sürdürmektedir. Örgüt, yurtiçinde bulunan mensuplarının motivasyonu amacıyla finansman faaliyetlerine ağırlık vermiştir. Bu çerçevede örgütün son dönemde döviz cinsinden işlemler, para ve değer transferi faaliyetleri, kripto varlık kullanımı, sosyal medya platformları aracılığı ile fon toplama yöntemlerini kullandığı görülmektedir.

PKK/KCK ve Suriye’deki uzantısı PYD-YPG, kurulduğu 1978 yılından bu yana Suriye, İran ve Türkiye sınırlarında Marksist-Leninist ilkelere dayalı bir devlet kurmayı amaç haline

getirmiş, etnik ayrılıkçı ve bölücü bir terör örgütüdür. Örgüt özellikle Kuzey Irak'ta lojistik varlığını sürdürmektedir. Bugüne kadar gerçekleştirdiği 90 binin üzerinde terör eylemi sonucunda örgüt 40 binden fazla insanın hayatını kaybetmesine yol açmıştır.

Örgütün finansman kaynakları ise yasa dışı, yasal görünümlü ve dış destek faaliyetleri olarak üçlü bir tasnifte değerlendirilmektedir.

- *Yasa dışı finansman kaynakları* bağlamında örgüt özellikle Türkiye sınırlarındaki her türlü kaçakçılık (uyuşturucu, silah, emtia, akaryakıt, göçmen vb.) faaliyetlerinde kaçakçılardan komisyon almakta, uyuşturucu madde üretimi ve ticaretini yönlendirmekte, sözde vergilendirme adı altında gerçek ve tüzel kişilerden haraç almaktadır.
- *Yasal görünümlü gelir kaynakları* arasında, örgüt kâr amacı gütmeyen kuruluşları da kullanılarak bağış toplamakta, örgüt yandaşlarınca işletilen ticari işletmelerden gelir ve maddi destek elde etmekte, kültürel görünümlü faaliyetlerden kazanç sağlamakta ve ürün satış gelirleri elde etmektedir. Örgüt, sosyal medya aracılığı ile yürütülen bağış faaliyetlerinde ve cezaevlerindeki mensuplarının yakınlarının finansmanı amacıyla bankacılık ve ödeme kuruluşları sektörlerini de suistimal etmektedir. Örgüt ayrıca perakende ticaret sektöründe faaliyet gösteren küçük çaplı işletmelerden bağış ya da mal satışı adı altında dağ kadrosunun iâşe, giyim, barınma vb. ihtiyaçları için finansman sağlamaktadır.
- *Dış destek faaliyetleri kapsamında* ise örgütün özellikle Avrupa ülkelerinden finansman desteği sağladığı bilinmektedir.

Dini istismar eden terör örgütleri kategorisinde, BMGK tarafından 1267(1999), 1989(2011), 2253(2015) sayılı kararlarına konu olan El Kaide, DEAŞ terör örgütleri ve bunların fraksiyonlarının TF riskleri değerlendirilmiştir. Bunun dışında 2170(2014), 2178(2014) ve sair BMGK kararlarına konu olan yabancı terörist savaşçılara (YTS) yönelik riskler de bu başlık altında ele alınmaktadır.

Bu örgütlerin Türkiye'de son dönemde zekât, yardım, bağış vb. isimler altında daha az organize yöntemler ile finansman temin ettiği; buna karşın etkinliği azalsa da DEAŞ'ın sosyal medyayı, kitlesel fonlama amacı ile kullanmaya devam ettiği, kripto varlıklar, para ve değer transferi faaliyetleri ve yüz yüze olmayan işlemler aracılığı ile de finansman sağlandığı gözlemlenmektedir. Bu bağlamda bankacılık, ödeme hizmetleri ve kripto varlık işlemleri TF amacıyla suistimal edilebilmekte, lisanslı olmayan para ve değer transferi hizmeti sağlayıcıları da bu amaçla kullanılabilirler.

2.2. Orta – Düşük Düzey TF Riskleri

Sol Terör Örgütleri de Türkiye'deki mevcut anayasal düzeni silahlı halk ayaklanması ile yıkıp, yerine Marksist, Leninist, Maoist ilkelere dayalı sosyalist bir düzen tesis etmeyi amaçlamaktadır. Söz konusu örgütler tıpkı PKK/KCK-PYD/YPG gibi 1980'li yıllardan itibaren bugüne kadar birçok asker, kolluk personeli ve sivil vatandaşımızın hayatını kaybetmesine neden olmuştur.

Başta DHKP/C olmak üzere sol örgütlerin mevcut finansman faaliyetlerine bakıldığında, bu örgütlerin organizasyonlarında Avrupa ülkelerindeki varlıklarının çok önemli bir yer tuttuğu ve finansmanlarının büyük bir kısmını da Avrupa'da yürüttükleri kültürel görünümlü faaliyetlerden, ürün satış gelirlerinden, bağış, haraç vb. isimler altında topladıkları fonlardan karşıladıkları görülmektedir. Bu kapsamda örgütün özellikle döviz cinsinden işlemler, yüzyüze olmayan işlemler, nakit kurye faaliyetleri ve kripto varlık işlemleri ile finansman temin edebildiği görülmektedir.

Buna göre örgütler, gelir elde etme, eleman kazanma, silah, mühimmat ve lojistik temini ve propaganda için Avrupa'da yoğun bir faaliyet yürütmektedir. Bunun yanı sıra bu örgütlerin de

PKK/KCK-PYD/YPG gibi kaçakçılık ve gasp, soygun, hırsızlık, sahtecilik vb. faaliyetlerden gelir elde ettiği bilinmektedir.

3.Sektörel Kırılganlıkların Değerlendirilmesi

5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun suç gelirlerinin aklanması ve terörizmin finansmanın önlenmesi bağlamında bazı iş ve meslek gruplarını yükümlü olarak belirmiş ve belirlenen yükümlülere yine aynı amaca matuf olmak üzere bazı yükümlülükler getirmiştir.

Yükümlü gruplarının sektörel risk düzeylerinin değerlendirilmesi amacıyla Kırılganlık Çalışma Grubu bünyesinde “Risk Analizi Çalışma Grupları” adıyla alt çalışma grupları ihdas edilmiştir. Risk Analizi Çalışma Gruplarında, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcilerinin yanı sıra yükümlü sektörüne özgü mesleki birliklerden veya duruma göre mesleki derneklerden temsilciler de aktif olarak yer almıştır. Nihayetinde, Bankacılık, Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcılığı, Sigortacılık, Sermaye Piyasası, Finansman, Tasarruf Finansman, Faktoring, Finansal Kiralama, Varlık Yönetim, Ödeme ve Elektronik Para Kuruluşları, Yetkili Müessese, Kuyumculuk, Emlakçılık ve Galericiilik sektörlerine yönelik 8 Risk Analizi Çalışma Grubu oluşturulmuştur. Risk analizi çalışma grubunda temsil edilmeyen sektörlerle ilişkin analiz ise büyük ölçüde sektörel denetim ve şüpheli işlem bildirimi istatistikleri, ürün ve hizmet çeşitliliği, sektörün yükümlülükler uyum düzeyi ve fiili vakalarda görülme durumu kapsamında analiz edilmiştir. Konuya ilişkin metodolojik yaklaşım aşağıda özetlenmektedir.

3.1. Finansal Kurumların Risk Analizinde Kullanılan Yöntemler ve Yaklaşımlar

Risk analizi çalışma grubu faaliyetleri veya ayı olarak sektör ile ilgili toplanan verileri bağlamında gerçekleştirilen yükümlü sektörlerin risk analizinde:

- **Birinci aşamada**, yükümlülerin “Müşteri riski”, “Hizmet/Ürün/İşlem Riski”, “Coğrafi/Ülke Riski”, “Dağıtım Kanalı Riski” ve “Yapısal Risk” kategorilerindeki riskleri belirlenmiş, bu risklerin etkisi ve olasılıkları tespit edilerek, **doğal risk skorları** hesaplanmıştır.
- **İkinci aşamada**, doğal risklerin bertaraf edilmesi için yükümlüler tarafından alınan yatıştırıcı tedbirler ve bu tedbirlerin uygulama yöntemleri belirlenmiştir.
- **Üçüncü aşamada**, doğal riski azaltmak için kullanılan yatıştırıcı tedbirlerin etkileri irdelenmiştir.
- **Dördüncü aşamada**, ilk üç aşamada yer almayan ancak risk analizi açısından önem arz eden diğer risk unsurları da analize dâhil edilmiştir. Bu kapsamda, geçmiş yıllarda yapılan denetimlerin sonuçları, şüpheli işlem bildirimleri şirketlerin büyüklüğü, kurumsallaşma derecesi vb. kriter analize dâhil edilmiştir.

Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcılığı (KVHS) sektörüne yönelik risk analizinde ise, Risk Analizi Çalışma Grubu bulgularına ek olarak, MASAK tarafından sektöre yönelik ilki 2022 yılında gerçekleştirilen ve 2024 yılında güncellenen risk değerlendirme çalışmalarından faydalanılmış ve stabil kripto para işlemleri de analize dahil edilmiştir¹.

3.2.Finansal Olmayan Kurumların Risk Analizinde Kullanılan Yöntemler ve Yaklaşımlar

Finansal olmayan iş ve meslek grupları çok çeşitlilik gösterdiğinden bu aşamada her bir yükümlü grubunun analizi için kullanılan yöntemler farklılık arz edebilmiştir. Kırılganlık Çalışma Grubu bünyesinde ihdas edilen Risk Analizi Çalışma Grubu faaliyetleri kapsamında emlakçılık, kuyumculuk ve galericiilik sektörleri ile ilgili ortak değerlendirmeler yapılmıştır.

¹ Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmeliğin 3’üncü Maddesinin (f) bendinde yapılan değişiklikle; Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcıları finansal kuruluş olarak tanımlanmıştır.

Muhasebecilik ve mali müşavirlik, noterlik, avukatlık, kargo, talih oyunları, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılığı sektörlerine ilişkin risk analizleri ise MASAK tarafından ve ilgili paydaşlardan da destek alınarak yapılmıştır. Bu kapsamda sektördeki ürün ve hizmet yelpazesi, sektöre yönelik hukuki çerçeve ve denetim uygulamaları, geçmiş çalışmalar ile tecrübeler ve mesleki uzmanlık bilgisi kriterleri dikkate alınmıştır.

3.3.Sektörel Kırılgenlik Analizi Sonuçlarının Yorumlanması

Sektörel kırılgenlik analizi bulguları neticesinde, tüm sektörlerin ortak kriterler çerçevesinde risk puanlarının kıyaslamalı olarak elde edilebilmesini teminen, finansal ve finansal olmayan iş ve meslek grupları için 15 kriterden oluşan bir risk değerlendirmesi gerçekleştirilmiştir. Bu çerçevede:

- Sektör büyüklüğü,
- Ürün ve hizmet çeşitliliği,
- Yükümlülük denetimleri,
- Tespit edilen ihlaller,
- Denetimin etkinliğine ilişkin değerlendirmeler,
- Sektörün gönderdiği ve sektör hakkında alınan şüpheli işlem bildirimleri,
- Sektörün fiili KA/TF vakalarında görülme sıklığı,
- Eğitim faaliyetleri,
- Kırılgenlik Çalışma Grubu kapsamında toplanan Risk Analizi Alt Çalışma Grubu değerlendirmeleri

dikkate alınarak, risk bulguları sayısallaştırılmış ve 23 sektöre yönelik aşağıda sunulan riskli sektör sıralamasına ulaşılmıştır. Suç Gelirlerinin Aklanması ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik (Tedbirler Yönetmeliği)’te 25.12.2024 tarihinde yapılan değişiklik ile yükümlüler arasına alınan Elektronik Ticaret Aracı Hizmet Sağlayıcıları (ETAHS) için geçmiş yıllara dair benzer gözlem değerleri olmadığı için bu sektörün risk değerlendirmesi ayrı olarak gerçekleştirilmiştir. Bu risk değerlendirmesinde sektör ile ilgili şüpheli işlem bildirimleri, ortaklık yapıları ve fiili vakaların analizi çerçevesinde gerçekleştirilmiş, sektörün asgari “orta düşük” düzey riski haiz olduğu kanaatine varılmıştır.

Tablo 3: Sektörel Risk Seviyeleri

Sıra No	Sektörler	Seviye
1	Bankalar	Yüksek
2	Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcıları (KVHS)	Yüksek
3	Ödeme ve E-Para Kuruluşları	Orta-Yüksek
4	Kuyumculuk	Orta-Yüksek
5	Yetkili Müessese	Orta-Yüksek
6	Emlakçılık	Orta-Yüksek
7	Galericilik	Orta
8	Aracı Kurumlar	Orta
9	Factoring	Orta
10	Serbest Muhasebeci Mali Müşavir / Yeminli Mali Müşavir (SMMM / YMM)	Orta
11	Kıymetli Maden Aracı Kuruluşları	Orta-Düşük

12	Sigortacılık	Orta-Düşük
13	Kargo	Orta-Düşük
14	Finansman	Orta-Düşük
15	Avukatlık	Orta-Düşük
16	Portföy Yönetim	Orta-Düşük
17	Talih ve Bahis Oyunları	Orta-Düşük
18	Bağımsız Denetim	Orta-Düşük
19	Finansal Kiralama	Orta-Düşük
20	Yatırım Ortaklıkları	Düşük
21	Varlık Yönetim	Düşük
22	Tasarruf Finansman	Düşük
23	Noterler	Düşük

3.3.1. Yüksek Riskli Sektörler

Bankacılık Sektörü finansal sektördeki aktif büyüklüğü, aracılık ettiği işlem çeşitliliği ve fiili KA/TF vakalarında görülme sıklığı çerçevesinde risk değerlendirmesine tabi tutulmuştur. Buradaki risk algısı sektörün doğal riskinden kaynaklanmakta olup, sektörün önleyici tedbirlere uyum düzeyinin ve farkındalığının yüksek olması bu riski azaltmaktadır. Yine de çok sayıda fiili KA/TF vakalarında sektöre yönelik suistimalin mevcut olması çerçevesinde, Tehdit Analizinde elde edilen bulgular sektörün riskini yukarıya taşımaktadır. Sektörün haiz olduğu risk KA tarafında daha belirgin olmakla birlikte, TF tarafında da bağış ödemeleri ve yüzyüze olmayan işlemler bağlamında sektörün suistimal edilebildiği anlaşılmıştır. Bununla birlikte sektörün riski **yüksek** olarak kabul edilmiştir.

Daha fazla risk teşkil eden bankacılık faaliyetleri her türlü ödeme, para transferi ve muhabirlik ilişkileri, kredi kartı ve ön ödemeli kart işlemleri, TL ve döviz cinsinden nakit (vadesiz) işlemler, çek ve senet tahsili işlemleri, yüzyüze olmayan işlemler, tefecilik amacıyla kullanılan bireysel krediler ve POS satış işlemleri olarak ön plana çıkmaktadır.

Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcıları Sektörü son dönemde hızlı büyümeye konu olması, her ne kadar bu kuruluşlar önleyici tedbirlere uyum çerçevesinde yükümlü olarak belirlense de lisanslama/sektöre giriş koşulları konusunda mevzuat çalışmalarının görece yakın bir zamanda tamamlanmış olması ve halen geçiş sürelerinin bulunması², son dönemdeki fiili KA/TF vakalarında görülme sıklığı nedeniyle yükselen bir risk düzeyini haizdir. Bu risk KA tarafında özellikle dolandırıcılık ve yasa dışı bahis suçlarında daha baskın olarak gözlemlenmiş; uyuşturucu gelirlerinin aklanmasında kripto varlıkların suistimalinin artış gösterdiği anlaşılmıştır. TF tarafında ise son dönemde hemen hemen tüm terör örgütlerinin kripto varlık kullanımına ilişkin bulgulara rastlanmıştır. Stabil kripto varlıkların TF amacıyla suistimale daha

² Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine İlişkin Yükümlülüklere Uyum Programı Hakkında Yönetmelik (Uyum Yönetmeliği)'te 25.12.2024 tarihinde yapılan değişiklik ile KVHS'ler için uyum programı oluşturma yükümlülüğü getirilmiş; aynı tarihte Tedbirler Yönetmeliği'nde yapılan değişiklik ile de kripto varlık transfer mesajlarında yer verilmesi gereken bilgilere ilişkin düzenleme yürürlüğe girmiştir. Sektörde lisanslama faaliyetlerine ilişkin mevzuat çalışmaları ise Sermaye Piyasası Kurulu koordinasyonunda yürütülmüştür. KVHS'lerin kayıt altına alınmasına ilişkin düzenleme 02.07.2024 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanan Sermaye Piyasası Kanununda yapılan değişiklik ile hayata geçirilmiştir. Kanunda yapılan değişikliklerin uygulanmasına ilişkin ikincil mevzuat ise 13.03.2025'te Resmi Gazete'de yayımlanan SPK Tebliği marifeti ile gerçekleştirilmiştir.

uygun olabileceği değerlendirilmiştir. Ön plana çıkan riskli konular sektörün varlık gizleme veya transferi amacıyla kullanılmasıdır.

Sonuç olarak sektörün sermaye piyasası mevzuatına ve KA/TF önleyici tedbirlerine genel uyum düzeyi, denetim verileri, bu düzenlemelerin hayata geçiriliş tarihleri ve fiili KA/TF vakalarında görülme sıklığı değerlendirildiğinde sektörün riski **yüksek** olarak değerlendirilmiştir

3.3.2. Orta-Yüksek Riskli Sektörler

Ödeme ve Elektronik Para Kuruluşları Sektörü, 2013 yılında yürürlüğe giren 6493 sayılı “Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun” uyarınca sektöre yönelik düzenleme ve denetim faaliyetleri TCMB tarafından yerine getirilmektedir. Bu sektör de 26.02.2021 tarihinde *Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine İlişkin Yükümlülüklerle Uyum Programı Hakkında Yönetmelik*’te (Uyum Yönetmeliği) yapılan değişiklik ile uyum programı oluşturma yükümlülüğü altına alınmıştır. Bu çerçevede mevzuat uyumu tamamlanmıştır.

Sektördeki ürün ve hizmet çeşitliliği bağlamında para transferi ve elektronik para faaliyetlerinin riskinin yüksek olduğu; sanal POS faaliyetinden kaynaklanan risklerin de görece yüksek sınıfta kaldığı, fatura ödeme ve mobil ödeme faaliyetlerinin riskinin ise görece düşük kaldığı değerlendirilmiştir. Bu çerçevede sektörün riski **orta-yüksek** olarak nitelendirilmiştir.

Kuyumculuk Sektörü, 14.04.2021 tarihli ve 31454 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Kuyum Ticareti Hakkında Yönetmelik ile düzenlenmektedir. Sektörün düzenlenmesi ve denetimi Ticaret Bakanlığı tarafından üstlenilmektedir. 5549 sayılı Kanun çerçevesinde de kuyumcular yükümlüler arasında sayılmaktadır. 2021 yılında Uyum Yönetmeliğinde yapılan düzenleme ile eklenen 32/A maddesi ile kuyumculara eğitim, gözetim, risklerin belirlenmesi ile risklerin takibi ve azaltılması için izleme ve kontrol çalışmalarını yürütme yükümlülüğü ve Tedbirler Yönetmeliğinde yapılan düzenleme ile de yüksek riskli durumlarda sıkılaştırılmış tedbirler uygulama yükümlülüğü getirilmiştir. Sektöre yönelik son dönemde çok sayıda denetim de gerçekleştirilmiştir.

Bununla birlikte sektörün özellikle nakit işlemlere fazlaca konu olması, doğası itibariyle başta dolandırıcılık, uyuşturucu ticareti, göçmen kaçakçılığı ve insan ticareti, hırsızlık suçları olmak üzere KA risklerinin yüksek kalması, özellikle dini istismar eden terör örgütlerinin de kayıt dışı para ve değer transferi veya varlık dönüştürme amacıyla sektörü suistimal ettiğine ilişkin bulgulara rastlanması nedeniyle, sektörün riski **orta-yüksek** olarak değerlendirilmiştir.

Yetkili Müesseseler Sektörü, 1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanun ve ikincil düzenlemeleri ile 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun hükümleri uyarınca düzenleme ve denetime tabi bir sektördür. Uyum Yönetmeliğinde 2021 yılında yapılan değişiklik sonrasında, şube açabilen ve döviz alım satımı dışında faaliyetlerde de bulunabilen A grubu yetkili müesseseler uyum programı oluşturma yükümlülüğü altına girmiştir. Yetkili Müesseseler için, yüksek hacimli işlem yapılması ve birçok ülke para birimi ile değişim yapılması öne çıkan risk unsurları olarak göze çarpmaktadır. Sektör aynı zamanda kayıt dışı para ve değer transferi faaliyeti kapsamında da suistimal edilebilmektedir. Bu risk özellikle kaçakçılık türleri ile bağlantılı aklama ve TF vakalarında daha belirgindir. Bu çerçevede sektörün riski **orta-yüksek** olarak kabul edilmiştir.

Emlakçılık Sektörü, 05.06.2018 tarihli ve 30442 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Taşınmaz Ticareti Hakkında Yönetmelik ile düzenlenmektedir. Bu çerçevede sektörde faaliyet göstermek Ticaret Bakanlığından alınacak yetki belgesi ile mümkündür. Sektör aynı zamanda 5549 sayılı Kanun çerçevesinde önleyici tedbirlere ilişkin yükümlülüklerle tabidir. 2021 yılında Uyum Yönetmeliğinde yapılan düzenleme ile eklenen 32/A maddesi ile emlakçılara eğitim,

gözetim, risklerin belirlenmesi ile risklerin takibi ve azaltılması için izleme ve kontrol çalışmalarını yürütme yükümlülüğü ve Tedbirler Yönetmeliğinde yapılan düzenleme ile de yüksek riskli durumlarda sıkılaştırılmış tedbirler uygulama yükümlülüğü getirilmiştir. Sektöre yönelik son dönemde çok sayıda denetim de gerçekleştirilmiştir.

Türkiye’de son yıllarda yıllık ortalama 1 milyonun üzerinde konut satışı yapılması, sektörün özellikle KA ile bağlantılı hemen hemen tüm öncül suçlar bağlamında riskini yükseltmektedir. Gayrimenkul alımı yolu ile aklama ülkede gözlemlenen geleneksel aklama yöntemleri arasında öne çıkmaktadır. Sektörde yüksek hacimli ve vekâlet ile işlem yapılabilir. Bununla birlikte, ülkemizde gerçekleşen emlak devir işlemlerinin sınırlı bir bölümü emlakçılar vasıtası ile yapılmaktadır. Ticaret Bakanlığı bünyesinde kurulan Elektronik İlan Doğrulama Sistemi (EİDS) ve emlak ilanlarının yayımlandığı internet sitelerinde sadece yetki belgesi olan emlakçılar tarafından ilan verilebilmesi riski azaltmaktadır. TF tarafında da sektörün suistimali çok daha nadir görülmektedir. Tüm bu unsurlar birlikte göz önüne alındığında sektörün riski **orta-yüksek** olarak değerlendirilmiştir.

3.3.3. Orta Riskli Sektörler

Motorlu Kara Taşıtlarının Ticaretine Aracılık (Galericilik) Sektörü özellikle KA vakaları çerçevesinde risk düzeyini haiz olarak değerlendirilmiştir. Sektör, Ticaret Bakanlığı tarafından düzenleme ve denetime tabi olup, taşıt alımına ilişkin ödemeler de Ticaret Bakanlığı ve noterler arasında yapılan protokol ile 2020 yılından itibaren büyük ölçüde Güvenli Ödeme adı verilen bir sistem aracılığı ile gerçekleştirilmekte, bu sayede her biri yükümlü olan noterler ve bankalar tarafından da ilave kontroller yapılabilir.

Emlak alım satım işlemlerinde olduğu gibi, araç devir işlemlerinde de bir aracı kullanımı şart değildir. Buna karşın özellikle hırsızlık, yağma, sahtecilik konulu vakalarda otomobil alım satımı yolu ile aklama faaliyeti belirgindir. Geleneksel bir aklama aracı olarak otomobil ticareti tüm öncül suçlardan elde edilen gelirlerin aklanmasında karşılaşılan bir durumdur. TF vakalarında ise araç alım satımı unsuruna rastlanılmamıştır. Bu çerçevede sektörün riski **orta** olarak kabul edilmiştir.

Aracı Kurumlar Sektörü, 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu kapsamında Sermaye Piyasası Kurulunun gözetim ve denetiminde faaliyet göstermektedir. Sektör aynı zamanda 5549 sayılı Kanun çerçevesinde önleyici tedbirler bağlamında yükümlü olarak kabul edilmiş ve uyum programı hazırlama yükümlülüğü altına alınmıştır.

Sektör tarafından sunulan ürünlerin nakde çevrilebilirliğinin (likiditesinin) yüksek olması, işlemlerin karışık ve anlaşılabilirliği zor olması, yüksek hacimli işlemlere ve tek seferde yüksek tutarlarda işlem yapılmasına olanak sağlayan ürünlerin varlığı, yurt dışı yerleşik gerçek veya tüzel kişilerin yüksek montanlı alım satım işlemleri yapabilmeleri sektörün riskini artıran unsurlar olarak öne çıkarken; sektör tarafından müşterilere uygunluk testi yapılması, müşterilerin genel ve profesyonel olarak sınıflandırılması, müşterilere özel işlem limitlerinin tanımlanması, işlemlere ilişkin tüm emirlerin kayıt alınması sektörün riskini azaltmaktadır. Aracı kurumların KA/TF amacıyla suistimal edildiği az sayıda vaka göze çarpmıştır. Bununla birlikte, sektörün doğal riskinin yüksek olması dolayısıyla sektör **orta riskli** olarak değerlendirilmektedir.

Faktoring Sektörü için düzenleme ve denetim faaliyetleri 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring, Finansman ve Tasarruf Finansman Şirketleri Kanunu çerçevesinde BDDK'nın görev ve yetkisi dâhilindedir. Sektör aynı zamanda 5549 sayılı Kanun çerçevesinde önleyici tedbirler bağlamında yükümlü olarak kabul edilmiş ve 2021 yılında yapılan mevzuat değişikliği sonucunda uyum programı hazırlama yükümlülüğü altına da alınmıştır.

Sektörde gözlemlenen temel KA/TF riskleri arasında gerçek olmayan bir alacağın, sahte/muvazaalı bir fatura veya ödeme aracıyla finanse edilmesi öne çıkmaktadır. Ayrıca muhabirsiz yurt dışı faktoring işlemi gerçekleştirilmesi, aktif ticareti olmayan şirketlerin işlemlerine aracılık edilmesi de riskli diğer alanlardır. Bununla birlikte sektörün suistimalinin gözlemlendiği çok sayıda KA/TF vakası bulunmamaktadır. Sektörün doğal riskinden kaynaklı olarak risk düzeyi **orta** olarak nitelendirilmiştir.

Muhasebecilik ve Mali Müşavirlik Sektörü, 3568 sayılı Kanun çerçevesinde TÜRMOB tarafından düzenlenen bir sektör olarak karşımıza çıkmaktadır. Serbest muhasebeci, serbest muhasebeci mali müşavir, yeminli mali müşavir ve bağımsız denetim kuruluşları aynı zamanda 5549 sayılı Kanun çerçevesinde yükümlülüklerle tabi tutulmaktadır. 2021 yılında Uyum Yönetmeliğinde yapılan düzenleme ile eklenen 32/A maddesi ile sektör temsilcilerine eğitim, gözetim, risklerin belirlenmesi ile risklerin takibi ve azaltılması için izleme ve kontrol çalışmalarını yürütme yükümlülüğü ve Tedbirler Yönetmeliğinde yapılan düzenleme ile de yüksek riskli durumlarda sıkılaştırılmış tedbirler uygulama yükümlülüğü getirilmiştir. Sektörün, özellikle ticaret temelli aklama amacıyla tüzel kişilerin suistimal bağlamında KA/TF riskine maruz kaldığı, bu bakımdan sektörün risk düzeyinin **orta** düzey olduğu değerlendirilmektedir.

3.3.4. Orta-Düşük Riskli Sektörler

Kıymetli Maden Aracı Kuruluşları Sektörü, bağlamında, analiz döneminde KA/TF vakalarına rastlanılmamıştır. Bununla birlikte, sektörün yetkili müessese sektörü ile risk geçişkenliği olduğu değerlendirilmiş, sektörün uyum düzeyi ile ilgili gözlemler çerçevesinde, sektörün risk düzeyi **orta-düşük** olarak kabul edilmiştir.

Sigorta, Özel Emeklilik ve Reasürans Şirketleri Sektörü risk analizinde üç ana sigortacılık branşı (hayat sigortası, hayat dışı sigortalar ve emeklilik) ve bu branşların alt branşlarının riskleri, yapısal riskler, ülke riski, satış kanalı riski, satış şekli riski, müşteri riski ve işlem riski kapsamında değerlendirilmiştir. Bu çerçevede analiz döneminde hayat ve hayat dışı sigorta sektörlerinde riskin sınırlı seviyede olduğu, özel emeklilik sektörünün ise düşük riskli olduğu anlaşılmıştır. Bununla birlikte sektörün KA ve hedeflenen finansal yaptırımların ihlali bağlamında suistimal edildiği az sayıda vakanın varlığı dikkate alınmış, sektörün risk düzeyi **orta-düşük** olarak nitelendirilmiştir.

Kargo Sektörü, kapsamında ülkemizde kamu idaresi yerleşik işletmecisi olarak Posta ve Telgraf Teşkilatı A.Ş. (PTT) ve kargo, kurye ve lojistik alanında hizmet sunan değişik ölçeklerde birçok özel sektör işletmecisi faaliyet göstermektedir. Sektör 5549 sayılı Kanun çerçevesinde yükümlü grupları arasında sayılmış olup sektörün münhasıran uyum görevlisi atama yükümlülüğü de bulunmaktadır. Sektörün son dönemde kısmen kaçakçılık, uyuşturucu ticareti ve terörizmin finansmanı vakalarına konu olabildiği gözlemlenmiş, bu durum sektörün risk düzeyinin **orta-düşük** olarak nitelendirilmesine gerekçe olmuştur.

Finansman ve Finansal Kiralama Şirketleri Sektörü, Finansman ve finansal kiralama şirketleri sektöründe ödeme ve tahsilatlar bankalar aracılığıyla, belli bir mal veya hizmete yönelik ve fatura karşılığı gerçekleşmektedir. Bu durum sektörün riskini azaltıcı bir unsur olarak değerlendirilmiştir. Sektörün son dönemde KA/TF amacıyla suistimal edildiği bir vaka ile karşılaşılmamıştır. Bununla birlikte, önleyici tedbirlere uyum düzeyi ile ilgili gözlemler çerçevesinde sektörün risk düzeyinin **orta-düşük** olarak nitelendirilmesi uygun olmuştur.

Avukatlık, 1969 yılında kabul edilen 1136 Sayılı Avukatlık Kanununda düzenlenmiştir. Sektör 5549 sayılı Kanun çerçevesinde malvarlığı yönetimi ile bağlantılı faaliyetler çerçevesinde

yükümlü grupları arasında sayılmış³, aynı zamanda 2021 yılında Uyum Yönetmeliğinde yapılan düzenleme ile eklenen 32/A maddesi ile sektör temsilcilerine eğitim, gözetim, risklerin belirlenmesi ile risklerin takibi ve azaltılması için izleme ve kontrol çalışmalarını yürütme yükümlülüğü ve Tedbirler Yönetmeliğinde yapılan düzenleme ile de yüksek riskli durumlarda sıkılaştırılmış tedbirler uygulama yükümlülüğü getirilmiştir. Analize konu dönemde Avukatların karıştığı az sayıda dolandırıcılık ve sahtecilik konulu KA vakası gözlemlenmiştir. Buna karşın hiçbir TF vakasında sektörün suistimaline rastlanmamıştır. Sektörün risk düzeyi, sektörün genel uyum düzeyine ilişkin gözlemler de dikkate alınarak orta-**düşük** olarak kabul edilmiştir.

Portföy Yönetim Şirketleri'nin analiz döneminde KA/TF amacıyla suistimal edildiği bir vakaya rastlanmamıştır. Bununla birlikte, sermaye piyasası kuruluşları içerisinde en büyük aktif büyüklüğe sahip kurumlar portföy yönetim şirketleridir. Sektörün uyum düzeyine ilişkin gözlemler çerçevesinde genel uyum düzeyi orta-**düşük** olarak kabul edilmiştir.

Talih ve Bahis Oyunları Sektörü, ülkemizde yasal olarak Milli Piyango ve Spor Toto Teşkilatı tarafından düzenlenmektedir. Sektör aynı zamanda 5549 sayılı Kanun çerçevesinde yükümlü olarak kabul edilmiştir. Sanal ortamda, yasal siteler üzerinde oyun oynamak isteyen kişilerin ilgili bayiler nezdinde hesap açtırmaları ve kimlik bilgilerini sunmaları gerekmektedir. Buna karşın bahse konu platformlar nezdinde açılan hesapların aklama amacıyla suistimal edildiği vakalara da rastlanmaktadır. Sektörün riskini orta-**düşük** olarak kabul etmek uygun olmuştur.

Finansal Piyasalarda Denetim Yapmakla Yetkili Bağımsız Denetim Kuruluşları, 5549 sayılı Kanun'un 2(1)(d) no'lu maddesi ve Tedbirler Yönetmeliği'nin 4(1) hükümleri çerçevesinde muhasebecilik ve mali müşavirlik sektörüne ek olarak yükümlü olarak belirlenmiştir. Sektörün suistimal edildiği bir KA/TF vakasına rastlanılmamış, sektörün yükümlülüklerine uyumuna yönelik gözlemler doğrultusunda orta-**düşük** risk tasnifi içerisinde değerlendirilmesi yerinde bulunmuştur.

3.3.5. Düşük Riskli Sektörler

Yatırım Ortaklıkları Sektörü'nün KA amacıyla suistimal edildiği bir vaka ile karşılaşılmamış, sektörün genel uyum düzeyine ilişkin gözlemler neticesinde risk düzeyinin **düşük** olarak nitelendirilmesi yerinde olmuştur.

Varlık Yönetimi Sektörü, finansal sektör içerisindeki payı, fiili bir KA/TF vakasına konu olmaması ve genel uyum düzeyine ilişkin gözlemler çerçevesinde **düşük** riskli olarak nitelendirilmiştir.

Tasarruf Finansmanı Sektörü'nün de benzer şekilde fiili KA/TF vakalarına konu olmaması ve sektörün yükümlülüklerine uyumuna ilişkin gözlemler çerçevesinde **düşük** riskli olarak nitelendirilmesi yerinde olmuştur.

Noterlik Sektörü bağlamında sektörünün suistimal edildiği KA/TF vakasına analiz dönemi içerisinde rastlanılmamıştır. Sektörün risk düzeyi **düşük** olarak kabul edilmektedir.

³ Avukatlar, 7262 sayılı Kanun ile 5549 sayılı Kanun'un 2(1)(d) no'lu maddesine eklenen düzenleme doğrultusunda yükümlü grupları arasına alınmış; ancak bu yükümlülük Anayasa Mahkemesi'nin 03.04.2025 tarihli, 32509 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2024/11 sayılı Kararı doğrultusunda iptal edilmiştir. İlgili Karar'da belirtilen çekincelere ve FATF standartlarına uygun olarak Avukatlar 26.07.2024 tarihli ve 32613 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 7521 sayılı Kanun ile 5549 sayılı Kanun'un 2(1)(d) maddesine yapılan ekleme doğrultusunda yeniden yükümlü olarak belirlenmiştir.

4. Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlar ile İlgili Riskler

4.1. Dernekler

Türkiye’de dernekler 5253 sayılı Kanun çerçevesinde faaliyet göstermektedir. Kanun kapsamında derneklerin faaliyetleri, organlarının işleyişi, gelir ve gider usulleri, beyanname verme yükümlülüğü, denetim, yurt dışından yardım alınması ve yurt dışına yardım yapılması ve benzeri hususlarda düzenlemeler yapılmıştır. Yine bu usul ve esaslara uyulmaması halinde uygulanacak müeyyideler Kanun’un 32’inci maddesinde ele alınmıştır

Derneklerin denetimi de bu Kanun çerçevesinde yerine getirilmektedir. Bu çerçevede, derneklerin KA/TF ile mücadele amacıyla denetimi, Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü tarafından ilk olarak 2020 yılında hazırlanan ve düzenli aralıklarla güncellenen risk bazlı denetim metodolojileri çerçevesinde icra edilmektedir. Burada dernek faaliyetlerin türü, dernek personel sayısı, yıllık geliri, derneğin adli-idari işlemlere konu olması, derneğin coğrafi konumu, derneğin yurt dışından aldığı, yurt dışına gönderdiği yardım miktarları ve dernek kuruluş tarihi gibi kriterler dikkate alınmaktadır.

Ülkemizde faaliyet gösteren, 31/12/2024 tarihi itibarıyla 22 farklı türde kayıtlı 100.615 dernek bulunmaktadır. Sektörün büyüklüğü ile kıyaslandığında sektörün terörizmin finansmanı için kötüye kullanıldığı vakaların sayısı düşüktür. Dolayısıyla bir bütün olarak sektörün terörizmin finansmanı için istismar edilmesi riski düşük olarak değerlendirilmekle birlikte sektörün belirli kısımlarının (çatışma bölgelerinde faaliyet gösteren insani yardım dernekleri gibi) görece daha yüksek risklerle karşı karşıya olduğu görülmektedir.

Analiz döneminde özellikle yurt dışında faaliyet gösteren bazı sivil toplum kuruluşları ile sanki dernekmiş izlenimi veren çeşitli platformlar adına, sosyal medya kullanılarak fon toplama faaliyetleri ile karşılaşıldığı gözlemlenmiştir.

Ülkemizde sektörün, riskten kaçınma (*de-risking*) amacıyla 5549 sayılı Kanun ve FATF standartlarında öngörülme-yen topyekûn iş ilişkisi sonlandırma vb. tedbirlere konu olmadığı görülmektedir. Dernek ve vakıflarda kimlik tespiti Tedbirler Yönetmeliği md.8 hükümlerine göre gerçekleştirilmekte olup özellikle Bankaların müşteri reddine yönelik istatistikleri sektöre özgü bir riskten kaçınma (*de-risking*) politikası izlenmediğini de ortaya koymaktadır.

4.2. Vakıflar

Ülkemizde vakıflar, 4721 sayılı Türk Medeni Kanununa göre kurulmakta, 5737 sayılı Vakıflar Kanununa göre denetlenmekte ve faaliyette bulunmaktadır. Türk Medeni Kanununun 102. maddesine istinaden, vakıf kurma iradesi, noterde düzenlenecek bir resmi senet şeklinde veya ölüme bağlı tasarrufla açıklanır. Ancak vakfın kurulması için yetkili asliye hukuk mahkemesine başvurularak tescilinin sağlanması gereklidir. Vakıf kurma prosedürlerinin katılığı sektörün KA/TF amacıyla suistimal edilmesinin büyük ölçüde önüne geçmektedir. Vakıfların neredeyse tamamının ilgili mevzuat çerçevesindeki beyan yükümlülüklerine uyduğu anlaşılmaktadır. Bu yükümlülük alınan veya gönderilen bağış yardımlarını da kapsamakta; nakdi yardımların bankalar aracılığı ile yapılması esas olmaktadır.

Bu çerçevede tüm vakıf türleri (yeni vakıflar, mazbut vakıflar, mülhak vakıflar, çalıştırılanlara ve işçilere yardım vakıfları, kamuya yararlı vakıflar ve aile vakıfları) için risk düşük olarak nitelendirilmektedir.

Sonuç

Ulusal Risk Değerlendirme raporu, ülkemizin FATF standartlarına uyum düzeyinin geliştirilmesi amacıyla ve Türkiye’de Suç Gelirlerinin Aklanması ve Terörizmin Finansmanı ile Mücadele ve Müsadere Uygulamalarında Etkinliğin Artırılması Strateji Belgesi’nin II no’lu Stratejik Amacı doğrultusunda hazırlanmıştır. Analiz döneminde özellikle yeni teknolojilerin kullanımı yolu ile KA, sosyal medya suistimali yolu ile TF vakalarında artış olduğu gözlemlenmiş, baskın sektörlerin bir önceki URD tespitleri ile benzerlik gösterdiği anlaşılmıştır. Bu bağlamda özellikle fon transferine ve varlık edinimine aracılık eden sektörlerin doğal KA/TF riskleri ekseninde riskli olarak öne çıktığı; bu riskin sektörel uyum faaliyetleri çerçevesinde etkisinin azaltıldığı gözlemlenmiştir.

Ulusal Strateji Belgesi ekseninde MASAK’ın operasyonel ve stratejik analiz faaliyetleri, koordine ettiği yükümlülük denetimleri, adli makamların ve kolluk birimlerinin bu suçlarla mücadeleye özgülenen e birimlerinin çalışmaları çerçevesinde ülkemizde KA ve TF suçları ile topyekûn mücadele edilmektedir. Bu mücadelenin belirlenen riskler ile tutarlı şekilde sürdürülmesi kaynakların etkili kullanımı açısından önem arz etmektedir.

Bu bilgilerin ışığında, rapor sonuçlarının, FATF standartlarına uygun olarak, ülkemizin KA/TF ile mücadele uygulamalarının risk temelli bir yaklaşım ile geliştirilmesine katkıda bulunması hedeflenmiştir. URD sonuçlarının, KA/TF ile mücadelede politika belirlenmesi, denetim programlaması, mali analiz, soruşturma ve kovuşturma süreçlerinde rol alan kurumların yanı sıra, başta yükümlü grupları olmak üzere özel sektör temsilcileri, akademik çevreler ve vatandaşlarımız için yol gösterici olması amaçlanmaktadır.